

Motion till riksdagen 2012/13:Ub475

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Sammanfattning

Utbildningspolitiken har en central roll för att bekämpa arbetslösheten och öka Sveriges förmåga att konkurrera genom hög kunskap och kvalitet. Vi satsar på fler utbildningsplatser för att öka såväl sysselsättningen som människors frihet och kunskaper. I förhållande till regeringens förslag innehåller vår budget 34 600 fler platser inom den kommunala vuxenutbildningen och yrkeshögskolan år 2013. Vi föreslår även 8 600 fler högskoleplatser än regeringen. För att höja kvaliteten på högskolan vill vi bl.a. öka undervisningstiden, stärka studentinflytandet och förbättra villkoren för doktorander genom att ersätta utbildningsbidrag med anställning som doktorand. Utöver detta vill vi förlänga utbildningen för forskollärare och fritidspedagoger.

När det gäller grundskolan föreslår vi 1 miljard kronor för en satsning på ökat stöd till de elever och skolor som har störst behov av stöd för att kunna nå målen och få den kunskap de har rätt till. De konkreta åtgärder som dessa medel ska användas till handlar bl.a. om att anställa fler lärare, men även andra former av stöd som bidrar till elevernas lärande och förbättrar deras möjligheter att nå kunskapsmålen.

Skolmaten bör bli bättre genom att skolbispisningarna rustas upp samt att personalen får möjlighet till utbildning. Alla grundskoleelever ska också kunna få frukost i skolan.

Vänsterpartiet vill genomföra reformer för att öka tillgängligheten och kvaliteten inom förskolan och fritidshemmen. Vi föreslår därför att det införs en skyldighet för kommuner att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid samt att personaltätheten ska öka och gruppstorlekarna följaktligen ska minska på fritidshemmen. Vi vill stimulera en utveckling där alla kommuner erbjuder 30 timmars förskola även till barn vars föräldrar är föräldralediga eller arbetslösa.

Fel! Okänt namn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2013 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2013 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 591 164	+1 922 000
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	3 675 500	+2 875 000
1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning	2 671 505	+1 224 000
2:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	1 020 558	+2 056 000
Summa		+8 077 000

Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Vänsterpartiet föreslår en satsning på öronmärkta statsbidrag riktade till de skolor och elever som har de största behoven av mer resurser för att kunna nå målen. De konkreta åtgärder som dessa medel ska användas till handlar bl.a. om att anställa fler lärare, men även andra former av stöd som bidrar till elevernas lärande och förbättrar deras möjligheter att nå kunskapsmålen. För att pengarna verkligen ska få avsedd effekt bör Skolverket också utvärdera hur pengarna används och vilka resultat som uppnås med hjälp av dem. Denna satsning ska uppgå till 1 000 miljoner kronor per år.

Satsningen till de skolor och elever som har störst behov kombineras med en generell satsning på ökad lärartäthet. För vårt förslag om ökad lärartäthet, se motion 2012/13:Fi252 Utgiftsområde 25.

En bra frukost är viktig för hälsan och lärandet. Det finns dock elever vars föräldrar inte har råd med en fullgod frukost. Vi vill därför att alla grundskolor ska erbjuda eleverna kostnadsfri frukost i skolan. Detta innebär en ökning av anslaget med 800 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vidare föreslår vi en satsning för att höja kvaliteten i skolbespisningarna. Pengarna ska gå till ombyggnad av lokaler för att möjliggöra matlagning på plats i skolorna där detta inte går i nuläget, samt till utbildning av personalen.

För detta ändamål föreslår vi en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor per år.

Vi föreslår en förstärkning av anslaget till Skolverket för att kunna hantera arbetet med lärarlegitimationer med 70 miljoner kronor, utöver de 75 miljoner kronor som regeringen redan föreslagit.

Vi anser att alla grund- och gymnasieskolor ska erbjuda kurser i feministiskt självförsvar för flickor från och med årskurs 7. Vi föreslår ett stöd till en sådan utveckling med 2 miljoner kronor per år. Se vår motion 2012/13:Ub212 Jämställdhet i skolan.

Regeringen föreslår att Skolverket ska få 2 miljoner kronor extra per år för att verket ska kunna utöka informationen om det fria skolvalet. Vi säger nej till detta men föreslår ändå att pengarna stannar inom anslaget och istället används till extra stöd till studie- och yrkesvägledning.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 1 922 miljoner kronor jämfört med regeringen 2013.

Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

En stor och växande grupp föräldrar jobbar på kvällar, nätter och helger. Över 300 000 av dessa föräldrar har barn i förskoleåldern. Trots det erbjuder mindre än hälften av landets kommuner barnomsorg på obekvämt arbetstid. Det borde vara fler eftersom en utbyggd förskola och barnomsorg är en förutsättning för en hög sysselsättning. Vänsterpartiet föreslår därför en skyldighet för kommunerna att erbjuda barnomsorg inte bara på dagtid utan även på kvällar, nätter och helger. För detta anslår vi 1 850 miljoner kronor 2013.

Vänsterpartiet menar att förskolan ska vara avgiftsfri, tillgänglig och likvärdig för alla. Därför vill vi på sikt införa en avgiftsfri allmän förskola, med rätt till en vistelsetid om minst 30 timmar per vecka, för barn från ett års ålder. Som ett första steg bör rätten till förskola stärkas för barn till arbetslösa och föräldralediga. Rätten till vistelsetid på förskola för barn till föräldralediga och arbetslösa bör utökas till 30 timmar per vecka. För att påbörja detta arbete anslår vi 275 miljoner kronor som stimulansmedel till kommunerna 2013.

Vidare föreslår vi ett statligt stöd för att anställa fler i fritidshemmen där villkoret är att kommunen bidrar med halva kostnaden. Med hjälp av bidraget kommer personaltättheten att kunna öka så att det blir färre än 30 barn i den genomsnittliga gruppen. Det innebär en bättre miljö för både anställda och barn. Möjligheterna att bedriva en meningsfull verksamhet förbättras också, vilket är bra för barnens lärande och utveckling. Denna satsning föreslås uppgå till 750 miljoner kronor 2013.

Dessa förslag presenteras närmare i motion 2012/13:Ub389 Förskola och fritidshem.

Fel! Okänt namn på

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 2 875 miljoner kronor jämfört med regeringen 2013.

Anslag 1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning

Många som i dag är arbetslösa saknar grundläggande utbildning från grund- eller gymnasieskola. Samtidigt krävs ofta minst gymnasieutbildning för att få ett arbete och det är även nödvändigt för att kunna vidareutbilda sig på yrkes-högskola eller universitet. Ungdomar som saknar gymnasieexamen löper stor risk att bli långvarigt arbetslösa eller fastna i korta anställningar med återkommande arbetslöshetsperioder. Vi vill införa en rätt att läsa in gymnasieskolan inom vuxenutbildningen. Det ska kunna ske antingen inom den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskola.

I en tid av ekonomisk kris ökar behoven av studier. Det gäller även vuxenutbildningen. Det är dock fortfarande långt kvar till det antal platser i vuxenutbildningen som fanns innan högerregeringen skar ned den med en tredjedel.

Vår sammantagna satsning på rätt till gymnasieutbildning och komvux skulle nästa år ge 26 600 fler platser än regeringens politik. Vi föreslår för detta en ökning av anslaget med 1 108 miljoner kronor 2013 jämfört med regeringens förslag.

Trots hög arbetslöshet är det inom vissa branscher och yrken svårt att rekrytera p.g.a. brist på människor med rätt yrkesutbildning. En utbildningsform som snabbt kan möta detta behov är yrkeshögskolan. Vi föreslår 8 000 fler platser än regeringen 2013 och ökar anslaget med 420 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Yrkesvux är yrkesutbildningar som är särskilt riktade till personer som saknar gymnasieutbildning eller som behöver komplettera den. Vi vill ha permanenta satsningar på yrkesvux. Jämfört med dagens nivå vill vi att yrkesvux ska omfatta 5 500 fler platser varje år. Regeringen föreslår tillfälligt fler platser än så 2013, men trappar sedan av anslaget. För 2013 innebär därför vårt förslag en minskning av anslaget med 120 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vänsterpartiet säger nej till regeringens satsning på lärlingsvux och minskar anslaget med 184 miljoner kronor. Istället föreslår vi en betydligt större satsning på stöd till lärlingsanställningar under utgiftsområde 14. Se motion 2012/13:A368.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 1 224 miljoner kronor jämfört med regeringen 2013.

Anslag 2:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.

Som en del i vår satsning för att öka sysselsättningen och utbildningsnivån ökar vi även antalet högskoleplatser. Vi föreslår en satsning på 600 miljoner kronor mer än regeringen, vilket räcker till 8 600 fler platser.

Vi föreslår även att utbildningen för förskollärare och fritidspedagoger förlängs. Se motion 2012/13:Ub389 Förskola och fritidshem. För detta ändamål ökar vi anslaget med 170 miljoner kronor.

I syfte att höja kvaliteten på högskolan vill vi bl.a. öka undervisningstiden, förstärka studentinflytandet och förbättra de ekonomiska villkoren för forskarstuderande genom att fler ska få anställning som doktorand. För detta bör anslaget höjas med 1 286 miljoner kronor, varav 900 miljoner går till utökad undervisningstid utöver de medel som regeringen redan anslår för detta, 95 miljoner till studentinflytande och 291 miljoner till doktorandtjänster. Se även motionerna 2012/13:Ub255 Högskola och 2012/13:Ub256 Anställning som doktorand.

Sammantaget föreslår vi en ökning av anslaget med 2 056 miljoner kronor jämfört med regeringen 2013.

Stockholm den 29 september 2012

Jonas Sjöstedt (V)

Ulla Andersson (V)

Hans Linde (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Jens Holm (V)

Eva Olofsson (V)

Rossana Dinamarca (V)